לא לעולם סמוך למנחה גדולה ובתספורת בן

אלעשה ולא למרחץ לכולא מילתא דמרחץ

ולא לבורסקי לבורסקי גדולה ולא לאכול

בסעודה גדולה ולא לדין בתחילת דין רב

אחא בר יעקב אמר ילעולם בתספורת דידן

לכתחלה אמאי לא ישב גזירה שמא ישבר

הזוג ולא למרחץ להזיע בעלמא לכתחלה

אמאי לא גזירה שמא ייתעלפה ולא לבורסקי

לעיוני בעלמא לכתחלה אמאי לא דילמא חזי

פסידא בזביניה ומטריד ולא לאכול בסעודה

קטנה לכתחלה אמאי לא דילמא אתי

לאמשוכי ולא לדין בגמר הדין לכתחלה אמאי

לא דילמא חזי מעמא וסתר דינא ימאימתי

התחלת תספורת אמר רב אבין משיניח

מרחץ אמר רב אבין משיערה מעפרתו הימנו

. כתיפיו ומאימתי התחלת אכילה רב אמר

ולא פליגי יהא לן והא להו אמר אביי הני

דלכולי עלמא חובה היא ותגן אם התחילו

לה טופה נחו, כה נכיל מ כ"ח במשנה שבהרי"ף והרח"ש וכן בפרש"י דהכח

ובפיסקה דלקמן יה.], ג ברכות כח:, ד) פי' יחלוש ג) ברכות כח:, ד) פי' יחלוש

וובערוך ערך עלף גרס יתעלף

[ובערוך ערך ענף גרס יתענף פיי לשון עייפות כמו על ראש יונה ויתעלף ועיי רש"י חולין ג: ד"ה נחעלף], ה) [ברכות ה: מד. יומא כא: סוכה לו. מח. בילה ה. יד: חענית ד:

קדושין כט: ב"מ קז. ב"ב קמו.], ו) ברכות ד: כו:,

ו.ן, ו) לוכוע ז. כו., [לקמן יא.], מ) [פסחים], ע) לפנינו שם הגי

נח.], ט) לפנינו שם הגי שיאכל, י) [דף קה.], כ) [ועי׳

אינהו ותוס' קידושין כט: סד"ה הא],

הוהות הר"ח

(מ) תום' ד"ה לימה וכו'

אסור לטעום כלום וא״ת:

גליון הש"ם

רש"ר ד"ה הא לן וכו' בני בבל היו חוגרין וכו'. מלינו כן ניחזקאל כג טו שאמר על

בבל חגורי אזור במתניהם:

תום' ד"ה הא לן וכו' וי"ל דקים ליה וכו'. וכעין

זה לקמן לב ע"א חבר. וכעין זה לקמן לב ע"א מד"ה ורמי דאביי וכו' ולקמן קנו ע"ב מד"ה מרגמא זעירי.

ובעירובין כט ע"ח תד"ה מאי אולמא ובפסחים הא

לדר"מ ובשבועות מז ע"ח תד"ה הלכתא מאי ובמנחות

ח ע"ל תד"ה מ"ט דר"י.

ובנדה מד ע"ב מד"ה שלשים יום וביבמות פ" ע"ב מד"ה כיון. ובב"ק כט ע"ב תד"ה

כי פליגי. ובב"ב הח ע"ח

מד"ה האב ובנדרים כד

ע"ב בר"ן ד"ה ת"ש. ושם כז ע"א בר"ן ד"ה ולר"ה. ובמרדכי פרק בתרא דיבמות

במתני׳ דאין מעידין אלא עד

. ג' ימים:

לעזי רש"י

ברצייר"א [ריברציי"ר]. להפשיל שרוולים.

מוסף רש"י

התחילו

מפסיקין. אם התחילו קודם התנחה ומשכה סעודתן

במבסיקין. מס המתחת קודם המנחה ומשכה סעודתן והגיע זמן המנחה, אין לריכין להפסיק סעודתן ולהתפלל

פשמי"ר. התעלף.

תוספות ברכות מד.

בג א מיי׳ פ״ו מהל׳ מפלה בג א מייי פיין תיאל עפלה הלכה ה סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' רלב סעיף ב וטוש"ע ח"מ סי' ה סעיף ד: גד ב ש"ע א"ח סי' רלה גד ב ש"ע א"ח סי' רלה

סעיף ב: נה ג ד מיי׳ שם והל' ו סמג

מוסף תוספות

א. משהגיע זמן המנחה. ח'' הר"ן, ב. לכשיכנס לביתו. ח'' הר"ן, ג. מכלל . נמי רמתני׳ דמתני' נמי איירי בשהתחיל באיסור. מוס' בשהוחות? באיטון, מוסי הלח"ש, T. דלמ"ד תפלת ערבית רשות. חי' הר"ן, הוינו כי התיר חגורו לאחר שבא זמז תפלת ערבית דאם לא בא הזמן למה יש לו לעמוד. מרדכי סימן רכ"ג. ומייתי עלה מתפילת המנחה הא רתנן אם התחילו אין . מפסיקין אלמא דאיירי אפי׳ אם התחילו באיסור אפיי אם החודירו באיטור דומיא דערבית דאיירי כשהגיע כבר זמן תפלה. מוס' הרא"ש. [ועי' מהרש"h]. ו. תפלת המנחה אחר שיגמור מלאכתו. תוס׳ שיגטוו טיגטו הרא"ש. וכמו רש"י ז"ל. חי והגהות בן אריה]. T. דאם אינו מחוייב להפסיק אע"פ שתעבור המנחה אע"כ מאי נפקא מינה משום דלא שכיח שכרות אפילו שכיח שכרות דהא לא מיחייב להפסיק אפילו איז שהות ביום, אלא ודאי בדאיכא שהות ביום איירי וכיון דלא שכיח שכרות יגמור סעודתו ואח"כ יתפלל. מום׳ הרא״ש. ח. היא סעודת כל אדם. מוס' הכח"ש. ט. ואם התחילו בסעודה גדולה אין מפסיקין אפילו גדולה אין משהגיע זמן מנחה קטנה. תוס' הרא"ש. [ועי' מהר"ס]. י. כמו שמפרש התחלת . כבוו שכופו ש התחידה מרחץ ובורסקי. מוס' הרא"ש, יא. כיון שהתחילו באיטוד, תלמודא אי סמוך למנחה קטנה קאמר היכי תני אם התחילו אין מפסיקין לימא תיהוי תיובתיה כו׳ אלמא ס״ל דבמנחה קטנה מפסיקין. חי׳ הר״ן. יב. לאכול סמוך למנחה קטנה. קטנה הרא"ש. מום' קטנה. מוס' הלח"ש. "ג. מדלא משני הכא לא קיימא לן כר' יהושע בן לוי. מוס׳ הרח״ש. ד. וצריכים להתיר בשעת ד. וצריכים להתיר בשעת אכלה. מוס? הכלו"ש.
 ח. מביתם לו. מביתם כו שיוכלו בתורה הרבה. מי מוס? הלו"ש.
 ד. חד. משני איפוך.
 מוס? הלו"ש.
 ד. הר" יותום לבני בכל. מוס? הכלו"ש.
 ד. דרב חסדא. מוס? הכלו"ש.
 הכלו"ש.
 ב. בית יותום מוס, יותי דקנוה לבטלה.
 מוס יותי דהקטרה. מי הכ"ן הכ"ן הכ" הקטרה.

רבינו חננאל

.סר״ן

מתני' לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. אתינן לאוקמה סמוך למנחה גדולה שהוא ובתספורת בן אלעשה שצריך שהות הרבה,

לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. והא דאמר בערבי פסחים (דף נט: ושם) ערבי שבתות וערבי ימים טובים לא יאכל עד שתחשך היינו אפילו התפלל לא יאכל כדמפרש התם כדי שיכנס לשבת כשהוא בתאוה אבל לא התפלל אפילו בשאר ימים נמי

אסור כדאמר הכא: ואם התחילו אין מפסיקין. אפילו התחילו באיסורא כדמוכח בסוכה (דף לח.) גבי מי שבא בדרך ואין בידו לולב בנוטלו על שולחנו ופריך למימרא דמפסיקין והא תנן אם התחילו אין מפסיקין ולא משני דהכא בהתחילו בהיתר וגבי לולב התחילו באיסור דמלפרא זמניה הוא^ג וה״נ משמע בגמ׳ דהאמר™ כיון דשרי המייניה לא מטרחינן ליהה ויתיישב נמי הא דקשה בגמרא גבי לימא מהוי תיובתה דריב"ל: אין מפסיקין. ודוקא בדאיכא שהות ביום להתפללי כדמשמע בגמרא דקאמר במנחה לא שכיח שכרות משמע דאין לו להפסיד תפלת מנחה" ובסוכה (ג"ז שם) בהדיח מוקי מתני׳ בדאיכא שהות דמשני אמה שהבאתי לעיל הא דאיכא שהות והא דליכא שהות:

ליבא תהוי תיובתא דר' יהושע בן דוי. משמע ליה דאפילו התחיל מפסיק מדאמר אסור לטעום (מ) וא"ת לוקי מתניתין בהתחיל בהיתר לאשכחן גבי הבדלה (ע"פ דף קז.) דקאמר נמי כי האי לישנא אסור לאדם ש לטעום כלום קודם שיבדיל ואפ"ה משמע אם התחילו בהיתר אין מפסיקין דקאמר התסיי הכי אמר רב הבדלה אינה קובעת וה"מ דקבעי ואכלי אבל אתחולי מעיקרא לא מתחלינן ויש לומר דאם התחילו אין מפסיקין משמע ליה אפילו התחילו באיסור כדפירשת במתני':

בתספורת של בן אלעשה כו'.

נראה דהכי הלכתא ושרי סעודה קטנה המנחה גדולה עד זמן תפלה ודוקא סעודה גדולה כגון סעודת אירוסין ונשואין וסעודת מילה אסורט ודלא כרב אחא בר יעקב דאסר אפילו סעודה קטנה סמוך למנחה גדולה דהלכה כלישנא קמא דסתם לן הש"ם ורב אשי שהוא בתראה סידר את הש"ם והלכתא כותיה לגבי רב

אחא בר יעקב וממאי דאמר לקמן מאימתי התחלת דין אין להוכיח דמתניתין איירי בתחלת הדין דלא כרב אחא דאיכא למימר דקאי אאם התחילו אין מפסיקין' ומיהו סמוך למנחה קטנה אסור אפילו סעודה קטנה ואם התחילו מפסיקין"א ואע"ג דהש"ם אי לאו דר׳ יהושע בן לוי הוה מוקי לה בסעודה קטנה וסמוך למנחה קטנה ואם התחילו אין מפסיקין ולא קי"ל כר' יהושע בן לוי כדאמר בפרק תפלת השחר (ברכות כח:) מ"מ כיון דמסיק סתם הש"ס הכי משמע דבהא דאם התחילו יב מפסיקין קיימא לן כוותיה"ג ודוקא בהא דאמר דאסור לטעום אפילו פירות לא קיימא לן כוותיה: הא דן והא דהו. פי׳ בקונטרס בני בבל היו חוגרים עלמם בחווק"ד וכ"מ בסמוך מדקאמר הני חברין בבלאי למ"ד תפלת ערבית רשות מכי שרא המייניה לא מטרחינן ליה

אין מפסיקין ואמר רבי חנינא משיתיר חגורו

בורי אלא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל לא יכנס אדם למרחץ ולא לבורסקי ולא לאכול ולא לדין יואם התחילו אין מפסיקין ימפסיקין י (לקרות ק"ש) ואין מפסיקין לתפלה: גבי הי סמוך למנחה

אילימא למנחה גדולה אמאי לא האיכא שהות ביום מובא אלא סמוך למנחה קמנה אם התחילו אין מפסיקין נימא תיהוי תיובתא ר׳ יהושע בן לוי דאמר ר׳ יהושע בן לוי ייכיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המנחה מעפורת של ספרין על ברכיו ומאימתי התחלת ומאימתי התחלת בורסקי משיקשור בין משימול ידיו ור' חנינא אמר משיתיר חגורה חברין בבלאי למאן דאמר יתפלת ערבית רשות כיון דשרא ליה המייניה לא מטרחינן ליה ולמ"ד חובה מטרחינן ליה והא תפלת מנחה

התם ואימורים שאין מעכבין כפרתן: לא מטרחינן ליה. להפסיק אלא יגמור ואחר כך יתפלל: ולמאן דאמר חובה כו'. בתמיה:

ורבי חנינא שהיה בא"י היה אומר לחלמידיו שהיו מבכל ורב שהיה מבכל אומר לחלמידיו שהיו מא"י לפי שדרכן היה להתרחק^{טו} שלא היו יכולין לעסוק כל כך בביתם וקשה דבפרק כילד מברכין (שם דף מד.) בסופו קאמר רב חסדא אמר על הארץ ועל פירותיה ור' יוחנן אמר על הארץ ועל הפירות ואמר התם לא פליגי הא לן והא להו מתקיף לה רב נחמן ארב חסדא אינהו אכלי ואנן מברכינן™ ומאי פריך לימא רב חסדא אומר לחלמידיו שהיו מארץ ישראל™ §וי״ל דקים ליה שבאותה שעה לא היו לפניו™ תלמידים מארץ ישראלי:

ד תפלת ערבית רשות לא ממרחינן ליה. וא"ת תיפוק ליה משום ק"ש וי"ל כגון שקרא ק"ש ונראה לר"י אפילו למאן דאמר תפלת ערבית רשות אין לבטלה בחנם אלא בשביל שום לורך כמו בשרא המייניה דהכא או אם יש שום מצוה שאינה עוברת יעשה המצוה ולא ימפלל אע"פ שהמלוה אינה עוברת אבל בחנם אין לבטלה חדע שהרי יעקב חקנה"ם ולמה יש לבטלה בחנם ועוד דאמרינן בפרק חפלת שצריך שהות הרבה, בהרבה, ולא יתפלל אע"פ שהמלוה אינה עוברת אבל בחנם אין לבטלה תדע ברגרסינן בסור דין סוף השחר (שם כו: ושם) שהיא כנגד הקטרת אברים שהיא כל הלילה בא תאשיהם, תנא כמין השחר את ראשיהם, תנא כמין הפורת אלוליאנית, הראש מכוסה בשיער, כיצד ראש זה השיער נוגע [נ"א: מגיע]. בעיקר השיער שלמעלה הימנו. השחר (שם כו: ושם) שהיא כנגד הקטרת אברים שהיא כל הלילה בדלא מעכבי כפרה אלא מלוה ה"נ תפלת ערבית מלוה ואין להאריך: כמם

בותני' לא ישב אדם לפני הספר. להסתפר: סמוך למנחה. קודם למנחה: עד שיחפלל. שמא ישכח ולא יתפלל. והא אפילו בחול נמי והא דתני הכא משום דדמי להא דתני גבה" לא יצא החייט במחטו ע"ש עם חשכה שמא ישכח וילא משתחשך: ולא יכנס. סמוך למנחה: לה למרחן כו'. וטעמה דכולהו משום

שמא ימשך עד שיעבור זמן תפלה: ואם התחילו. אחת מכל אלו: אין מפסיקין. אלא יגמור ואח"כ מתפלל. ובגמרא (דף י.) מפרש בדאיכא שהות לגמור קודם שיעבור הזמן: מפסיקין לק"ש. דאיתא מדאורייתא: ואין מפסיקין למפלה. ובגמרא (דף יא.) פריך הא תנא ליה רישא: בבן' מנחה גדולה. התחלת זמן תמיד של בין הערבים מכי מתחיל להעריב דהיינו מחצי שבע ולמעלה דהא חצי שם וחלי שבע חמה עומדת ברחש כל אדם וקודרת כנגדה למטה ואינה נוטה לשום לד ומחלי ז' ולמעלה נוטה ברקיע למערב. סמוך למנחה מהתחלת שבע: מנחה קטנה. בט׳ ומחלה שהיו רגילין שלא לאחרו יותר מכן כדאמרי׳ בתמיד נשחטים. סמוד לה מתחילת י׳: אם החחילו אין מפסיקין. בחמיה ויעבור הזמן לימא תהוי תיובתא כו׳ דקתני הכא יגמרו סעודתם: כן אלעשה. חתנו של רבי היה ופזר מעות ללמוד תספורת של כ"ג [נדרי נה.] שהיה מספר כל ראשו ולא לגמרי אלא מניח כל השערות קלת כדי שיהא ראשו של זה בלד עיקרו של זה והיינו כסום יכסמו [את ראשיהם] (יחוקאל מד) ומימשיך טובא: בורסקי גדולה. עורות הרבה ובתחלת תקונן: לכולה מילפה דמרהן. לחוף רחשו ולהשתטף בחמין ובלוגן ולהזיע: שמה ישבר הווג. של מספרים ויהא לריך לחזר אחר זוג אחר: למרחץ. נמי לא תימא

לכולא מילתא דמרחץ אלא להזיע בעלמא: יהעלפה. פשמי"ר בלע"ו: לעיוני בעלמא. שאין זה תחלת עשייתה ואפ״ה לכתחלה לא יכנס לה סמוך למנחה גדולה: דילמה חזי פסידה בוביניה. שמא נתקלקלו בתוכה העורות: ומטריד. ילטער ויהא טרוד בצערו ולא יתפלל: וסתרו דינא. יסתרו מה שפסקו ויחזרו בהן וחוזר

להיות תחלת הדין: מאימתי התחלם תספורת. דנימא שוב אין מפסיק כדתנן אם התחילו כו': מעפורת. סודר ונותנו על ברכיו שלא יפול השער על בגדיו: משיערה מעפרתו הימנו. סודרו הוא ראשון להפשטת בגדיו: משיקשור בין כתפיו. את בתי זרועותיו שקורין ברלייר"ח: הח לן והח להו. °בני בבל היו חוגרין חת עלמן בחוזק וכשאוכלין לריכין להתירם ובני ארץ ישראל לא היו נוהגין כן בהתרת חגורה קודם נטילת ידים: למאן דאמר תפלת ערבית רשות. במסכת ברכות (דף ס:) מפני שהיא כנגד הקטר חלבים

רב נסים גאון מנחה גדולה מו' שעות

ומחצה ולמטלה ומוחה מחצה ולמעלה, ומנחה קטנה מט' שעות ומחצה ולמעלה. ופירושם במסכת ברכות בפרק תפלת השחר תספורת בן TP CI]. אלעשה. מפורשת במס׳ אלעשה, מפוז שות במטי סנהדרין בפרק כהן גדול (דף כב) מאי כסום יכסמו את ראשיהם, תניא כמין תספורת לוליאנית. מאי תספורת תספורת לוליאנית, אמר רב שמואל יהודה אמר *י* תספורתא יחידאה. בצד עיקרו של זה. שאלו את רבי איזהו תספורת של כהן גדול, אמר להן צאו וראו תספורת של בן וראו תספורת של בן אלעשה. תנא ר' אומר לא חנם פיזר בן אלעשה את

יים ביי באיכור אות הספורת של כהן גדול. אמר זעירי [הני] חברין בכלאי למאן דאמר תפלת ערבית רשות. רבי יהושע הוא דסבר כי תפלת ערבית רשות, כמו שאמרו בברכות בפרק תפלת השחר [וף כו] תפלת ערבית רבן גמליאל אומר חובה רי

תניא א״ר לא לחנם פיזר בז אלעשה את מעותיו אלא כדי להראות את תספורת ושלו כהז גדול. ובא רב אחא בז יעקב ודחאה

ות: את אל א לתונט פיזר בן אלשהו, את ממוניו אלא כדי להז אות או המסודת נשק לם, גדרל. דבר רב זרב אות בן קצבר דרואה. אירוק הממתיתין במסודת בין לתפטה אומר ביו המחלבת משינות משפורת של ספרין על ברכיו.
דואקמה למתניתין בתספורת דידן נגזירה שמא יתעלפה. ומאימתי התחלתה משינות מעפרתו. ולא לברוסקי, ליינו בעלמא. ולכתחלה אמאי לא, גזירה שמא יתעלפה. ומאימתי התחלתו משיעות מעפרתו. ולא לברוסקי, לעיוני בעלמא. ולכתחלה אמאי לא, דילמא חזי בהן פסידא וצריך לתקונינהו. ומאימתי התחלתו משיקשור בין כתיפיו. ולא לאכול בסעודה [קטנה]. ולכתחלה אמאי לא, דילמא חזי בהן פסידא וצריך לתקונינהו. ומאימתי התחלתו משיקשור בין כתיפיו. ולא לאכול בסעודה [קטנה]. ולכתחלה אמאי לא, דילמא מוסידים, ולכתחלה אמאי לא, דילמא מוספי טענתא וסתרי לדין. חגורו. ולא פליגי, בני א"י שמהלכין אזורי חלצים, עד שיתירו חגורתם, ובני בבל משיטול ידיו. וי"א בני בבל מהלכין אזורי חלצים ועליתי תורים. ולא לדין, בנמר דין. ולכתחלה אמאי לא, דילמא מוספי טענתא וסתרי לדין.